

De ce argumentele împotriva slujirii femeilor în biserică nu sunt biblice

Ben Witherington III · Traducere în limba germană: Hans-Jörg Ronsdorf · aprilie 2021 · revizuit în octombrie 2026

Ben Witherington III este Amos Professor of New Testament for Doctoral Studies la Asbury Theological Seminary (Wilmore, Kentucky) și pastor hirotonit al United Methodist Church.

Cei mai mulți dintre dumneavoastră care mă cunoașteți știți că mi-am făcut teza de doctorat despre femeile în Noul Testament, sub îndrumarea lui C. K. Barrett, la Universitatea din Durham, Anglia. Primele mele trei cărți științifice publicate au fost exact pe această temă. Unul dintre motivele pentru care am făcut aceasta acum mai bine de treizeci de ani a fost controversa care se dezlănțuise atunci în jurul întrebării despre femeile în slujire, și mai ales despre femeile ca predicatori la amvon și ca pastorițe principale. Cu totul în afară de faptul că în Biblie nu există categorii ca „pastor principal” sau „predicator de amvon”, Noul Testament a fost folosit iar și iar ca să justifice reprimarea femeilor în slujire – și, cum aveam să descopăr prin ani de cercetare și studiu, fără temei biblic. Desigur, creștini la fel de sinceri pot avea păreri diferite în această chestiune, dar deosebirile de păreri ar trebui să se sprijine pe o exegeză solidă a textelor biblice, nu pe emoții, retorică, simpla rânduială bisericească, o hermeneutică îndoielnică și altele de felul acesta.

În această lucrare mă voi ocupa, așadar, de obiecțiile obișnuite împotriva femeilor în slujirea duhovnicească/în slujbe, una după alta. Unele dintre aceste obiecții vin dintr-o tradiție bisericească înaltă („high church”), altele vin mai degrabă din tradiții bisericești joase („low church”), unele sunt catolice sau ortodoxe, altele protestante, dar vom lua în cercetare o selecție din toate, fără să încercăm să fim compleți sau obositori.

1) Femeile nu pot fi preotese, pentru că numai bărbații pot fi preoți care aduc jertfa Liturghiei etc.

Problema de fond a acestui argument este că Noul Testament spune foarte limpede că apostolii, prorocii, învățătorii, evangheliștii, prezbiterii, diaconii din Noul Testament **NU SUNT PREOȚI**. Nu este nevoie de o tagmă preoțească aparte în Noul Testament, pentru că jertfa lui Hristos a făcut caduc întregul sistem preoțesc al Vechiului Testament, cu preoți, temple și jertfe. Singurele slujbe preoțești despre care auzim în Noul Testament sunt:

1. preoția tuturor credincioșilor, care le cuprinde, desigur, și pe femei, și
2. marea preoție cerească a lui Hristos (vezi Epistola către Evrei).

Nu există nicio preoție nouă între acestea două, care să fi fost transferată din Vechiul Testament sau instituită în vremea Noului Testament. Ba chiar, tot limbajul despre jertfă și templu este spiritualizat în Noul Testament și raportat la dăruirea noastră de sine sau la lauda noastră adusă lui Dumnezeu, iar templul este descris în diferite locuri din Noul Testament (cf. 1 Corinteni 3–6) fie ca trupul credinciosului, fie ca întreaga comunitate a lui Hristos, în care locuiesc Hristos și Duhul. Problema aici este, în esență, una hermeneutică. La un moment dat, cam pe vremea când biserica a devenit sub Constantin o religie îngăduită, hermeneutica Vechiului Testament a luat-o înainte, o hermeneutică ce vedea bisericile ca temple, Cina Domnului ca jertfă, slujitorii ca preoți, ziua Domnului ca Sabat și așa mai departe. Prin aceasta i s-a adus o pagubă grea noutății Noului Legământ, cu fațetele și trăsăturile

lui, iar rezultatul final a fost excluderea femeilor din diferite slujbe, **și anume pe temeiuri pe care scriitorii Noului Testament le-ar fi respins categoric.**

2) Femeile nu pot fi pastorițe, pentru că atunci ar fi cap peste bărbați, inclusiv peste soții lor – ceea ce nu merge niciodată și este o încălcare a rânduiei casei (codurile casnice) din Noul Testament.

Acest argument este adesea complex, iar în miezul lui confundă ce spune Noul Testament despre rânduiala în familia fizică și în casă cu ce spune despre rânduiala în familia credinței, oriunde s-ar aduna ea. Este cu siguranță adevărat că texte ca, de exemplu, Coloseni 3–4, Efeseni 5–6 și alte texte din Epistola întâi a lui Petru vorbesc despre structura familiei fizice. Așa cum am argumentat pe larg, familia patriarhală era realitatea existentă în lumea Noului Testament, iar ce descoperi când compari ce scrie în Noul Testament cu ce scrie în afara lui este că **Pavel și alții lucrează din greu ca să schimbe structurile existente într-o direcție mai creștină. Pavel, de exemplu, trebuie să-și ia ascultătorii de acolo unde sunt și apoi să-i convingă să se schimbe.** Și puteți vedea acest proces la lucru în Epistola către Filimon, către Coloseni și către Efeseni. Ce-i drept, în aceste texte este vorba din plin de cap și de supunere, dar argumentația urmărește:

1. să-i impună stăpânului casei reguli tot mai stricte, ca să-i limiteze puterea și felul în care se poartă cu soția, copiii și robii lui;
2. să-l facă pe stăpânul casei conștient că femeile, copiii și robii sunt cu adevărat persoane create după chipul lui Dumnezeu, și nu vite sau proprietate.

Lucrul acesta devine deosebit de limpede în Epistola către Filimon, când Pavel îl cheamă pe Filimon să-l elibereze pe Onisim pe temeiul faptului că el „nu mai este rob, ci frate în Hristos”. **Pavel lucrează ca să pună aluatul Evangheliei în relațiile deja existente și să le schimbe.** Tot așa stau lucrurile cu rolurile soților și soțiilor din Efeseni 5:21 și urm. Pavel îi cheamă pe toți creștinii la supunere reciprocă; o formă a ei este supunerea soțiilor față de soți. Atunci și îndemnul „Bărbaților, iubiți-vă nevestele cum a iubit Hristos Biserica, dându-vă pe voi înșivă...” poate fi văzut drept ceea ce este: o formă de supunere și de slujire plină de jertfire de sine. **Supunerea nu mai este specifică unui sex sau unilaterală,** pentru că Pavel oferă aici o etică ce lucrează la schimbare în interiorul rânduiei existente (vezi comentariul meu la Epistolele către Coloseni, Efeseni și Filimon, Eerdmans). **Pe lângă aceasta, trebuie să avem neîncetat înaintea ochilor că ceea ce determină sau ar trebui să determine structurile de conducere din biserică nu este sexul, ci darurile harului și darurile Duhului Sfânt. Familia credinței nu este identică cu familia fizică, iar sexul nu este un factor care determină rolurile în ea. Sexul influențează, desigur, unele roluri în familia creștină, dar aceasta este irelevant când este vorba de discuția despre structura de conducere a bisericii.** De aceea nu ar trebui să ne mire dacă găsim chiar în epistolele lui Pavel exemple de învățătoare, evangheliste, prorocițe, diaconițe și apostole. **Pavel nu este cineva interesat să boteze rânduiala patriarhală existentă, căzută, și s-o aprobe.** Unul dintre semnele clare ale părerilor lui Pavel în asemenea chestiuni se poate vedea în ce spune el despre botez: El nu este un semn specific unui sex, pe care îl avem pentru Noul Legământ, spre deosebire de cel pentru Vechiul Legământ, iar Pavel adaugă că în Hristos nu este „parte bărbătească și parte femeiască”, după cum nu este nici iudeu sau păgân, rob sau liber. Urmările acestui lucru sunt enorme. Schimbarea semnului legământului semnalează schimbarea naturii legământului când este vorba de bărbați și femei.

3) Femeile nu pot fi predicatori creștine, pentru că anumite pasaje din Noul Testament interzic aceasta.

Aici se află, mai ales pentru protestanții foarte conservatori (evangelici, „Frați”), punctul nevralgic. Se crede că 1 Corinteni 14:33b-36 și 1 Timotei 2:8-15 le interzic femeilor să învețe pe alții și să predice în biserică.

Nu voi vorbi despre ipocrizia unora dintre aceste argumente, care fac distincții fine ca: „Este în regulă ca femeile să învețe pe alții acasă sau să conducă un studiu biblic, dar nu în clădirea bisericii” (mică observație intercalată: În vremea Noului Testament nu existau clădiri de biserică; se adunau în case!), sau, și mai rău: „Este în regulă ca femeile să învețe pe alții și să predice pe câmpul de misiune, unde este nevoie, dar nu aici, în America, unde nu este nevoie”. Și aici logica este cu totul greșită și nu se sprijină pe absolut nimic din Scriptură.

Dar ce facem cu aceste texte?

1 Corinteni 14:33b-36 (presupunând că este o parte originală a acestei epistole, lucru de care mulți învățați se îndoiesc din motive de critică textuală – eu nu sunt de acord cu cei care se îndoiesc) face parte dintr-o mare epistolă care rezolvă probleme. Pavel corectează probleme care apar în bisericile din casele din Corint. O asemenea problemă este cauzată de câteva femei, se pare doar câteva soții, care întrerup timpul prorociei (al vorbirii prorocii) punând întrebări. Pavel a spus deja în 1 Corinteni 11 că femeile pot să se roage și să prooroască în serviciul divin creștin, dacă poartă o acoperitoare pe cap ca să-și ascundă „slava” (adică părul), pentru că numai slava lui Dumnezeu trebuia să fie vizibilă în serviciul divin, ***iar el nu retrage această permisiune în 1 Corinteni 14:33b-36***. Biserica din Corint, în cea mai mare parte dintre neamuri, aducea cu ea în biserică presupuzițiile ei existente despre prorocie și despre ce era potrivit când te apropii de un proroc sau de o prorociță. Oracolul din Delfi, din apropiere, de exemplu, era o prorociță pe care o puteai întreba pentru sfat. Oamenii mergeau la ea ca să pună întrebări ca: Să mă mărit cu acest bărbat sau să cumpăr acest pământ etc., iar oracolul dădea un răspuns. Așa că era la îndemână pentru unii corinteni să gândească: Când în adunările noastre vorbesc proroci, avem dreptul să le punem întrebări. Răspunsul lui Pavel este nu: „Timpul de închinare nu este un timp de întrebări și răspunsuri, iar voi îi întrerupeți pe proroci. Dacă aveți întrebări, întrebați-l pe bărbatul vostru (probabil soțul) acasă. Există un timp și un loc pentru astfel de întrebări, dar închinarea creștină nu este acesta.” ***Pavel le corectează pe femei/soții în acest caz, desigur, nu pentru că sunt femei, ci pentru că aici ele cauzează această problemă.***

Mai trebuie luate în seamă câteva puncte despre acest text: Textul nu spune nimic despre faptul că femeile trebuie să se supună ***bărbaților***. Îndemnul de aici este ca aceste femei să fie liniștite și să se supună, cum spune chiar Legea. Bine, unde în Vechiul Testament există o poruncă pentru femei să fie liniștite și să se supună bărbaților? Răspuns: NICĂIERI. Nu scrie deloc în Pentateuh și nici altundeva. Pavel vorbește despre tăcerea în prezența lui Dumnezeu și despre ascultarea cuvintelor Lui inspirate, care în acest caz vin de la proroci și prorocițe! „Domnul este în Templul Lui cel sfânt; tot pământul să tacă (și să asculte)”... ***și să se supună învățăturii lui Dumnezeu.***

Și ce facem cu 1 Timotei 2:8-15? Acest text este uneori văzut – pe nedrept – ca dovada definitivă că femeile nu au voie să stea în slujirea duhovnicească. Dar și aceasta trece cu vederea contextul și nuanțele textului – tocmai aceasta este problema principală când vrei să „dovedești” ceva cu versete biblice izolate. Pavel îi dă aici lui Timotei îndrumări despre cum să se poarte cu cei de curând convertiți, probabil în Efes (vezi comentariul meu la epistolele pastorale: Letters and Homilies for Hellenized Christians, volumul 1, IVP). Problema care iese la iveală în 1 Timotei 2:8-15 are de-a face în mod clar cu anumite femei: cu femei de rang înalt, care poartă haine și pieptănături scumpe și care se așteaptă să fie de îndată învățătoare pentru toți cei din biserică. Că este din nou un pasaj corectiv, care tratează

probleme, se vede chiar de la început: Mai întâi Pavel îi corectează pe bărbații care cârtesc și care trebuie să se roage, apoi le corectează pe aceste femei de rang înalt. Pavel îi corectează deopotrivă pe bărbați și pe femei când sunt în rătăcire. Despre corectarea femeilor trebuie spus ceva despre femeile de rang înalt din orașe ca Efes. Știm că astfel de femei jucau un rol important în sărbătorile, templele și cultele religioase greco-romane. Erau preotese, prorocițe, învățătoare, vindecătoare, păzitoare ale flăcării veșnice etc. Nu este, așadar, de mirare că astfel de femei se așteptau ca, după întoarcerea lor la Hristos, să poată face același lucru în biserică. Problema era: Trebuiau mai întâi să fie învățate cum trebuie și să învețe, înainte de a-i învăța pe alții, fie bărbați, fie femei. Acesta este un principiu bun pentru noi toți. Am avut odată un student care era frustrat la un curs de la seminar pentru că trebuia să învețe atât de mult – multe dintre acestea le considera inutile. A venit la mine și mi-a spus: „Nu știu de ce trebuie să învăț mai întâi toate lucrurile astea. Pot să urc pur și simplu la amvon, iar Duhul îmi dă cuvintele.” Eu i-am răspuns: „Da, Charlie, poți face asta. Păcat doar că nu-l dai Duhului Sfânt mai mult cu care să lucreze!” În esență, Pavel le spune același lucru acestor femei din Efes: Trebuie să învețe înainte de a-i învăța pe alții.

Iată câteva detalii despre exegeza pasajului 1 Timotei 2:8-15. Nici aici nu se spune nimic despre faptul că femeile trebuie să se supună bărbaților. Greaca este destul de clară. Aici este folosit cuvântul pentru „liniște”, și nu cuvântul pentru tăcere, **și din nou este vorba ca ele să se supună învățăturii pline de autoritate a lui Timotei și a altora**. În al doilea rând: Verbul grecesc „Nu îngădui acum” nu este, după cum a arătat Phil Payne iar și iar, un verb care întinde această neîngăduire pe un timp nelimitat. El înseamnă ce spune: „Deocamdată nu îngădui...”

De ce nu? Pentru că femeile trebuiau să învețe mai întâi, înainte de a-i învăța pe alții. În al treilea rând: Pentru că avem de-a face cu un text care corectează o purtare greșită, greaca ar trebui tradusă astfel: „Deocamdată nu le îngădui femeilor (în acest caz femeilor cu pieptănăturile, bijuteriile și hainele scumpe, despre care a fost vorba mai înainte) să-i învețe pe alții sau să uzurpe autoritatea asupra bărbaților (autorizați).” **Aceasta este o interdicție a abuzului de un privilegiu; ea nu exclude posibilitatea unei permisiuni ulterioare pentru folosirea potrivită a privilegiului de a da învățătură creștină.** Într-adevăr, în alte locuri din epistolele pastorale auzim despre femei creștine mai mature care îi învață pe alții ceva. Verbul **authenteo** este aici un verb rar, care înseamnă fie a exercita autoritate, fie a uzurpa autoritatea, și el apare în tot Noul Testament numai aici. Iată un exemplu bun pentru motivul pentru care limbajul Bibliei nu poate fi studiat izolat de contextul lui mai larg, în acest caz de contextul folosirii lui în alte locuri din limba greacă. În alte locuri, verbul se referă, într-un context corectiv, la un abuz de putere, la o uzurpare a unui rol sau a unei funcții pe care o au alții. Același lucru îl face și aici.

Și ce facem, în sfârșit, cu argumentul din istoria creației, din istoria Evei? Pavel pornește de la ideea că unii dintre ascultătorii lui cunosc foarte bine istoria. În textul ebraic, istoria se desfășoară astfel: Numai Adam este învățat despre interdicția privitoare la pomul cunoștinței binelui și răului, iar datoria lui era s-o învețe cum trebuie pe Eva, pentru că ea nu era de față când a fost rostită această interdicție. Pe măsură ce istoria înaintează, devine limpede că Eva nu fusese învățată cum trebuie. Ea vorbește despre a nu atinge rodul pomului, ceea ce nu făcea parte din interdicția originală. Cuvântul „amăgită” este important aici; Pavel îl folosește numai în legătură cu Eva și cu căderea în păcat. **O persoană care nu este învățată cum trebuie este ușor amăgită și poate face fapte care sunt dezastruoase. Așa a fost cazul Evei. Ea este exemplul perfect pe care li-l puteai pune înaintea ochilor femeilor de rang înalt din Efes: Ele trebuiau să fie învățate cum trebuie înainte de a întreprinde ceva.** Aș vrea să vă amintesc și că, la o citire literală a istoriei din Geneza, Adam era chiar lângă Eva cu acea ocazie și ar fi putut și ar fi

trebuit s-o oprească, dar n-a făcut-o. Eva a cules rodul, iar Adam a eşuat ca învăţătorul care purta răspunderea în acel moment. Acesta este, fără îndoială, motivul pentru care Adam este făcut răspunzător pentru căderea în păcat în Romani 5:12-21. Pavel oferă apoi o alternativă – „acum însă femeile vor fi mântuite prin naşterea de copii” sau poate înseamnă „femeile vor fi păzite de-a lungul naşterii de copii”. Ce nu face Pavel aici cu siguranţă este să vorbească despre mântuirea femeilor prin naştere!!! Aşadar, oricare dintre cele două interpretări propuse de mine este posibilă. Înclin spre interpretarea că articolul hotărât dinaintea naşterii arată spre o anumită naştere – naşterea lui Isus prin Maria. Maria este, aşadar, imaginea opusă a Evei. Ea ascultă de glasul îngerului; ea este roaba Domnului, spre deosebire de Eva. Cealaltă posibilitate: Pavel spune că blestemul care apasă asupra femeilor (durerea şi primejdia la naşterea de copii) poate fi anulat în Hristos, dacă ele rămân creştine credincioase şi se încred în Domnul.

În orice caz, acest text nu le interzice tuturor femeilor, în toate vremurile şi în toate situaţiile, să predice şi să înveţe pe alţii. Este o interdicţie foarte specifică şi, fără îndoială, Pavel ar spune acelaşi lucru femeilor sau bărbaţilor care încearcă azi să înveţe pe alţii sau să predice Cuvântul lui Dumnezeu fără să-l fi învăţat mai întâi cum trebuie!!!

Încă un lucru despre istoria din Geneza. Autorul ne spune că patriarhatul este o urmare a căderii în păcat. Nu a fost planul original al lui Dumnezeu pentru ordinea creaţiei. Textul ne spune că din blestemul original asupra Evei (nu din binecuvântarea originală) face parte: „Dorinţa ta va fi după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine!” Astfel iubirea şi ocrotirea au degenerat în poftă şi stăpânire!!! Acesta este efectul păcatului asupra relaţiei, nu însuşirile sau calităţile înnăscute ale relaţiei ţinând de sex.

Şi încă ceva, pentru că tot vorbim despre aceste texte din epistolele pastorale. Uneori se aude acest argument: Epistola întâi către Timotei presupune că prezbiterii sunt bărbaţi credincioşi unei singure soţii. Prin urmare, numai bărbaţii ar avea voie să fie prezbiteri în biserici. Prin aceasta se uită cu totul că Pavel, ca misionar, vorbeşte într-o cultură puternic patriarhală, fie în Efes, fie în Creta. Principiul lui este să înceapă acolo unde sunt deja oamenii – nu acolo unde i-ar vrea el. Aceasta înseamnă: El începe cu conducerea bărbătească, ce există deja în cultură, până când aluatul Evangheliei poate lucra pe deplin şi poate schimba lucrurile dinăuntru. Cu totul firesc, Timotei şi Tit aşază de aceea în aceste biserici cu totul noi mai întâi bărbaţi ca şi conducători. Aceasta nu înseamnă că trebuie să rămână aşa în vecii vecilor. Dar cei de curând convertiţi trebuiau mai întâi convingeţi cu dragoste că femeile au voie să preia astfel de sarcini. Se vede însă cum Pavel împinge deja în această direcţie: În Romani 16:1-2 el o numeşte pe o femeie cu rol de conducere, Fivi, care este diaconiţă în bisericile din Corint. Şi, probabil, şi acolo unde epistolele pastorale vorbesc despre prezbiteri şi diaconi, este vorba şi de diaconiţe. Cum am spus deja: Nu trebuie doar să evaluăm ce spune Pavel. Trebuie să-l citim în contextul lui cultural şi să întrebăm: Ce schimbări în relaţii vrea să obţină Pavel când aplică Evanghelia la situaţia respectivă?

După cum am învăţat de-a lungul multor ani..., problema în biserică nu sunt femeile puternice şi înzestrate. Avem nevoie de toate cele pe care le putem avea, iar dacă n-ar fi existat ele, multe biserici ar fi fost închise de mult. Îmi amintesc atât de viu de întâlnirea cu babuşkile – bunicile din biserica baptistă din Moscova, care îl împiedicaseră pe Stalin să închidă biserica, punându-se în uşă şi nelăsându-i pe soldaţii lui să intre. Slavă lui Dumnezeu pentru femeile puternice şi înzestrate din biserică. ***Nu, problema în biserică nu sunt femeile puternice, ci bărbaţii slabi, care se simt ameninţaţi de femeile puternice şi au încercat, prin diferite mijloace, inclusiv printr-o exegeză îndoielnică, să le interzică să-şi exercite darurile şi capacităţile în biserică.***

Dacă vreți să aflați mai multe în această direcție, citiți comentariile mele sau rezumatul meu pentru nespecialiști: „Women and the Genesis of Christianity” (Cambridge University Press, 1990).

Destul s-a spus.

Original: „Why Arguments against Women in Ministry Aren’t Biblical”, blogul „The Bible and Culture” (Patheos), 2 iunie 2015. Traducere în limba germană cu permisiunea lui Ben Witherington: Hans-Jörg Ronsdorf, 20 aprilie 2021.